

การจัดการเรียนการสอนแบบแบบโครงการ (Project Approach) ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวคิด หลักการนวัตกรรม

การสอนแบบโครงการมาใช้อย่างแพร่หลาย อันเป็นรากฐานสำคัญทางการศึกษามากกว่าการเตรียมตัวเด็กเพื่อชีวิตในอนาคต งานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมานี้สนับสนุนการสอนแบบโครงการว่า เป็นวิธีทางที่เหมาะสมสำหรับการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านวิชาการของเด็กที่ไม่มีสิ่งบ่งชี้ว่าการสอนแบบโครงการมีผลเสีย และเสี่ยงต่อการพัฒนาสติปัญญาหรือพัฒนาการทางด้านวิชาการของเด็กการสอนให้เข้าใจโครงการมาใช้ในการสอนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหลักสูตรเท่านั้น ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่เด็กเรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัยศึกษา คือ การเล่นที่เป็นตามธรรมชาติอยู่แล้วเมื่อเด็กโตขึ้นหลักสูตรจึงจะเพิ่มการสอนที่เป็นทางการยิ่งขึ้น ดังนั้นโครงการจึงเหมาะกับหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยและเด็กประถม

หลักการและที่มาของการเลือกนวัตกรรมในบริบท

การสอนแบบโครงการเป็น การสืบค้นหาข้อมูลอย่างลุ่มลึกตามหัวเรื่องที่เด็กสนใจควรแก่การเรียนรู้ โดยปกติการสืบค้นจะทำโดยเด็กกลุ่มเล็กๆ ที่อยู่ในชั้นเรียนหรือเด็กทั้งชั้นร่วมกัน หรือบางโอกาสอาจเป็นเพียงเด็กคนใดคนหนึ่งเท่านั้น จุดเด่นของโครงการ คือ พยายามที่จะค้นหาคำตอบจากคำถามเกี่ยวกับ หัวเรื่องไม่ว่าคำถามนั้นจะมาจากเด็ก จากครู หรือจากเด็กและครูร่วมกันก็ตาม จุดประสงค์ของโครงการ คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับหัวเรื่องมากกว่าการเสาะแสวงหาคำตอบที่ถูกต้องเพื่อตอบคำถามที่ครูเป็นผู้ถาม ดังนั้นเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงได้นำการจัดการเรียนรู้แบบโครงการมาใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากที่ศูนย์มีความพร้อมและมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยมีหลักการในการจัด 3 ระยะ

1. ระยะเริ่มต้นโครงการ
2. ระยะดำเนินโครงการ
3. ระยะสรุปผลโครงการ

การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบโครงการ

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยได้จัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สำคัญที่จะอำนวยความสะดวกตลอดจนฝึกเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและให้เด็กได้เรียนรู้ตามธรรมชาติ สอดคล้องพัฒนาการของเด็ก ในแต่ละวัย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ภายในภายนอกจะสอดคล้องกับโครงการที่เด็กได้คิดค้นขึ้นมา ซึ่งจะเอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลักษณะ 5 ลักษณะ ดังนี้ การอภิปราย การนำเสนอประสบการณ์เดิม การทำงานภาคสนาม การสืบค้น และการจัดแสดง

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทเด็ก

1. ร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวกับหัวเรื่องที่ศึกษา
2. ลงมือศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากสิ่งที่ตนเองต้องการรู้
3. สืบค้นสิ่งต่างๆ ตามที่ต้องการ
4. จัดแสดงโครงการ

บทบาทครู

1. เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ด้วยการสนับสนุนสื่ออุปกรณ์และการให้คำปรึกษาแนะนำเด็ก
2. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็ก กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

3. สังเกตความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของเด็ก ช่วยเหลือเด็กให้เรียนรู้จน ประสบความสำเร็จ
4. ติดต่อสถานที่ ผู้ปกครอง และอำนวยความสะดวก
5. ประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

บทบาทผู้ปกครอง

1. ผู้ปกครองคอยให้ความสนับสนุน ส่งเสริม ที่ต้องการสืบค้น
2. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาเด็ก เช่น มาเป็นวิทยากร ร่วมกิจกรรม สร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ คือ สื่อทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อโครงการ ที่เด็ก ๆ เป็นผู้คิด รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สามารถทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการกระทำ เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง

การประเมินผล

แบ่งการประเมินผล โครงการตามระยะของ โครงการคือ

ประเมินในระยะเริ่มต้น โครงการ

1. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย พูดคุย แสดงความคิดเห็น การเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่หรือ เชื่อมโยงความรู้ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ประเมินใน ระยะดำเนิน โครงการ

1. สังเกตการปฏิบัติงานตามกระบวนการหรือตามขั้นตอนได้เป็นขั้นตอนที่ถูกต้อง
2. สังเกตการคิดและการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม
3. สังเกตความรับผิดชอบความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถทำงานได้เรียบร้อยและทำงานจนเสร็จได้ตามเวลา

ประเมินในระยะสรุปผล โครงการ

1. สังเกตการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ เช่นการพูดคุย การเล่า การอธิบายเหตุผล การวาดภาพ การทำท่าทางเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้อย่างเหมาะสม
2. ตรวจผลงานชิ้นงาน ป้ายนิเทศ ของเด็ก